

המזכפה

עתו שבועי

כל עניני החיים. לספרות ולמדעים ולכל עניני היהודים

..... יוצא לאור בכל ערב שבת.

מחיר החתימה:

באוסטריה-אונגריה:
לשנה 6 כתרין
לחצי שנה 3
לרבע 1.50

באשכנז:

לשנה 7 כתרין
ביתר הארצות:
לשנה 8 כתרין — 8.50 פראנק.

האדרסה לבית המדפסה ולארמיניסטריציה:
„Hamicpe“
ul. Św. Sebastyana 32, Kraków.

מחיר מודעות או הזכרות לנפטרים
לפי גרל השטת.

ברכת מז"ט חצי הכתר. בראש הגליון
שני כתרין

גליון בודד 12 הדר.

מכתבים בלתי חפשיים לא יתקבלו.
כ"י, שלא נדפס, לא יישב לבעליו.
המשנה מקומו עליו להודיענו מיד לא
רק שם מקומו החדש, כי אם גם שם
מקומו הקודם.

מחיר שנוי אדרסה חצי הכתר.

Kraków, 23 Juni 1905.

גליון כ"ה

בראשית. כ' סיון תרס"ה.

ההסתדרות הציונית.

עוד לפני שנתיים ימים היו כל הנפשות
סולדות בו. לשמו היו הפנים מתעקמים. ותנועה
של אי-רצון היתה מתגלה בהם. הכל ראו בו את
החמר המפוצץ, העשוי לנפץ את תנועתנו כלה
לרסיסים והעלולה להכניס אך קטטה ומריבות דברים
למחננו. איש לא ראה בו תועלת כל שהיא ולא
מצא בו טובה במשהו. והאנשים, שהתאוו אליו
תאוה, נחשבו כרודפים אחר הכבוד, ההפצים להוציא
ממנו אך תועלת לנפשם וכבודם הם, ואשר לא
ישיחו אל הציונות ואל הסכנה הצפויה לה מאת
הדבר המסוכן ההוא.

ועתה? — כהיום הזה ישנם כבר רבים וכן
שלמים התובעים ודורשים אותו כחוקה. היום לא
עוד יביטו אליו כאי-רצון שאט נפש ואף ישימו
אליו לב לחקרו כהונן. היום. לא יראו בו עוד
סכנה לאחדותה של התנועה ושלומה ואף גם מצא
מצאוהו להכלי האחד והמיוחד המחזיק את הכרכה
האמתית לרעיונותנו ולהפרכתו. ולהאנשים המבקשים
אותו לא יאמר עוד בוגד ורודף שלומים. ויותר
ניותר נעשית נחיצותו של דבר זה מורגשת ביותר
ולאט, לאט יתרבה מספר הנוהים אחריו.

אמת. ראשתנועתנו, הד"ר הרצל, כהסתכלותו
העמוקה מצא את הדבר הזה לטוב ולנכון גם אז,
עת אשר הכל מסביב עוד פחדו ממנו כמפני
הנחש. אבל הקהל הציוני התחיל רק זה לא כבר
להרגיש ולהבין את אשר ידע אז הד"ר הרצל. זה
כשנים ארבע.

שבע רצון מעבודתו כלל. ונקל להבין, כי באופן
כזה לא תוכלנה האגודות המתמרמות והנזעמות
להראות פעולה זריזה וחרוצה ביותר. ואף גם הדברים
ההם, שבשיקום הכיבים הם על האגודות ומרועים
עליהן, אינם יכולים להתקבל על לבן, מפני שהמורשה
המשמיע אותם אינו מסתגר לאופן הדבור המרוצה
להן ואינו מסתיע באותם המופתים הנראים להן
כאמת. כי יודעים אנו את טבעם של בני אדם,
לבלתי קבל את הדברים המקובלים להם מבבר,
אם נאמרו להם כסגנון הזר לרוחם. ודבר נפרץ
הוא, כי דבר אחד יתקבל ע"י אנשים שונים בשביל
טעמים רחוקים ונבדלים זה מזה כל כך, עד שהאחד
מהם היה דוחה את הדבר בשתי ידיים אלמלי היו
לו אך אותם הטעמים המחייבים של השני בלבד.
אך לפי שלכל דבר ודבר ישנם טעמים הרבה, לכן
היהו מתקבל ע"י אנשים הרבה ברבות מעניו.
ולכן הגנו רואים לפעמים, והנה הרבה דברים טובים
ונכוחים הנאמרים על ידי המורשים והועדים ושכאמת
צריכים היו להיות מקובלים על כל המפלגות השונות,
אשר בקרב האגודות והם אינם מתקבלים בכל זאת
ע"י הרבה מהן, מפני שהמורשים לא בוננו להסגנון
ההוא המרוצה להן והנחו לרבן ולא הסתיעו באותם
הטעמים המתושבים על דעתו. ככה, למשל, אירע
להרבה מהמורשים ככאם לעורר בפעם הראשונה
את האגודות על דבר נחיצותה של תקופה הלאומית
הנועדה לגאולת הארץ. אחדים מהם, הקרובים ביותר
לרוח החרדים, כאו להטעים ולהסכיר את גודל
הנחיצות הלזו מפני ששיבת א"י שקולה היא ככל
המצוות ומפני שנאולת הארץ כל כך קדושה היא

ועל שפת כל לשון מסביב עולה עתה בלי
משים — הפדרציה!
הבה נתבונן אל הדבר הזה מקרוב ובחנו
אותו וידענו עד כמה מן הטובה והרעה יש בו.
בידוע, שזרר וקיס עד הנה בתנועתנו הסדר
של מורשים או ועדי המדינות והגלילות. בכל
קונגרס נבחר מספר ידוע של מירשים וועדים,
שהם יחלקו ביניהם את האגודות לפלכיהן ולגלילותיהן
והם שהיו כל רוח החיה באופני העבודה הנעשית
בכלל ובפרט והם המה הצריכים לשחר את הפצתו
של הרעיון בקרב השדרות הרחכות והשונות של
כל העם בלו מקצתו וככן יעלה כגורלו של כל
מורשה וועד, לעבר את עבודתו בקרב המפלגות
רחוקות זו מזו הרבה ולהיות מנהל ומפקד להרבה,
דוחות שונות, המתנגשות בינו לבין עצמן, ולכן
את כלו בלפי נקודה אחת. באופן כזה על המורשה
או הועד לעשות אהת משתי אלה: אם לבטל את
אישיותו הפרטית הוא ולקבל פנים ממושטשים,
שהכל יטעו בהם, לחשבם לשלהם או, כי המורשה
הועד ירסו כרגל נאווה על המפלגות האחרות
ויתנו מהלכים רק לדעות המפלגה ההיא, שאליה
קרובים הם בעצמם בהלך מחשבותיהם, דעותיהם
ורגשותיהם. והנה באופן הראשון יאבד המורשה
או הועד את חנו ואת ערכו בעיני המפלגות בלן
וכאופן השני יקום נגדו את המפלגות ההן,
שתמצאינה את עצמן ככפיות על ידו לעבר על
דעתן. ובין כך וכך לא יוכל המורשה לצאת ידי
חובת משמרתו בלפי האגודות בלן והחלק היותר
גדול מן האגודות המשוועדות לו יהיה תמיד בלתי

פני מרדכי מרגלית צהלו, כגשתו כבושה אל
אדוני הכפר ויגל לפניו את כתבו. בהעף שטרנתל
את עיניו בו וישאל: "אי-זה הבית, אשר תמכרתו
בנפתולים?" א. ? ויוסף לעין ויאמר: "הלא זה הוא
הבית, אשר תשכ בו והמונ; האיגנו לך? מי הוא זה
אנדרה קמנוק, אשר תשה בו שמנה מאות וארבעים
כתר ומי הם יורשיו? הנה הבית להם ולך הוא רק
משעבד בחוב הזה וזאת היא המדרכת ב) למכרו
בנפתולים בכית המשפט בר' בשלשה עשר לחדש
יוני שנת אלף תשע מאות וחמש בתשע לפני הצהורים."
וישמה מרדכי ויאמר: "תודה, תודה לך, אדוני
הטוב! אנכי אדע עתה את הכל", וישלח ידו אל
הגליון ומתנועהו נכר, כי בלכו ללכת. ואך שטרנתל
החויק ככתב ולא נתן את מרגלית לקחתו לאמר:
"הכה נא מעט, אם אהיה תדע, אולי ארצה גם אנכי
לדעת! העניתינו כבר על שאלותי? סוף כל סוף אין
דרך ארץ לבן בפר". ויכלם מרדכי ויתרפס: "הרבה
לסלח, אדוני שטרנתל, אנכי חשבת, כי לא השיים
לכ לעניני, ואף כי בראותי אותך מרוד מאד, ועתה

לך עורכי-דין בר' לכה שמה והנה לאחד מהם את
כתבך לקראו לך; הן יש לך ב"ה צמד רגלים חזקות".
במלים האלה הרים מעט את ראשו ויבט על האיש
כהוד אצילים ולעג שאננים. — פתאם נקשה ערפו
ורוח רגז וקנאה עברה עליו. ויבן האיש, כי הוסיף
חטא על פשע בעמדו בארמון הפריץ וכובעו על ראשו
וימהר להסירו כהצטדקו לאמר: "הנה נא ידעתי, כי
אדוני חסיד גדול, מתפלל...". ויחר אף "הגביר" ויאמר:
"שמע נא את דברי עז-הפנים, אשר יהננו לבטלן נבזה
וחדל אישים!" ויתחנן האיש כמעט בקול כוכים לאמר:
חס ושלום, לולא ירעתי, כי אדוני איש חכם ומשכיל
מלבד עשרך וגדלתך, לא הבאתי לך כתב מבית פקודה
לקראו לי. ואך ידעתי, כי במקום גדלתך שם ענותך
בשבתך אתנו בכל שבת בחדר ההפלה, בעת אשר
ינתן לנו מהחצר קדוש ומיני מזונות ביד המלך, ודברך
אל כלנו כאחד האדם. מי לא ישתומם על הפלותיך,
אשר התפלל בקולי קולות ברבי. וגם למה אכחד החת
לשוני, בן שררה וממלכה כמוך מהמיד לנסע לב'
ומרבה לשלח כסף לבל הצדיקים. ובכל זאת ההסכן
הסבנתי לבא אליך בדברים כאלה? ואך האוכל ללבת
היום בערב שבועית העיריה? מתי אשוב? הלא יהודים
אנחנו!" והנח מעט דעת הגביר ויאמר: "גשה הנה
והנה לי את כתבך, ר' מרדכי".

פיריטון.

לא תחמד בית רעד!

במירת הכפר ז' יושב כעל האחזה אברהם
שטרנתל כהיכלו וממשמש כהמון המכתבים, אשר
הביא לו זה עתה פרשו מבית הראר אשר לעיר הקרובה
ר', נוהן עיניו פעם בזה ופעם בזה חליפות. ויבא
לפניו איש וגליון גדול ומקפל לארכו כידו וידבר
אליו באימה וביראה לאמר: "בקר טוב", הפריץ!
סלה, כי באתי להטריחך מעט, אחלה את פניך לקרא
לי את הכתב הזה, וישיבהו בשפה רפה מאד, עד
אשר לא נשמע, כי אם קול הברה, ועל פי נגינתו
דמה לקללה מלברכה, ועם זה לא נשא את עיניו אליו
ויוסף לעסק במכתביו. והאיש עומד על ידו בלב דופק
ויחל להנחם על עוותו. מבגדיו ותקומתו נקל להביר,
כי איננו עשיר ולא עני, כי-אם מכלכל את ביתו
בעמל ושמח בחלקו; פניו פני ירא-שמים ובן-תורה
ועינו מפיקות הם ובטחון. כעבר רגעים אחדים התחזק
וישמיע קול רועד: "אדוני שטרנתל! הנה נא הואלתי...
ויענהו בקול נגידים לאמר: "מה השאל מעמי, האין

א) ליציטאציען, ע' בראשית ל' ח'.
ב) בארמית שבתלמוד: אדרכתא — אלאלציעוהונגם-
אויפפראג.

כי-אם בישר שוה לכל. הממשלה תתן לכל עם כפי האפשר את הדרוש לו באופן שלא יהיה פתחון פה לקנאה ותחרות. עשרים מיליון כתר דורשה הממשלה בשביל יסוד אוניוורסיטאות. בכסף הזה תיסד אוניוורסיטה לאיטליה, אוניוורסיטה למשכים במורביא ואוניוורסיטה לאשכנזים במורביא, כי עד כה אין כל אוניוורסיטה בארץ התרבות הגדולה הזאת מפני ריב שני העמים היושבים בה. המניסטר הזהיר את העמים מפני קיצוניות כדרישותיהם, למען תהיה אפשרות למלא רצון איש ואיש. זמן שלום ואחיה לפנינו איפא באוסטריא, שברכה רבה צפונה בו.

אונגריא. רעש גדול קם באונגריא לרגלי הקמת המניסטרוים הבלתי פרלמנטרי. לא רק מפלגות הפרוד התקוממו נגד הממשלה החדשה, כי אם גם מפלגת הלכרלים, הנאמנים למלך בכל עת, החריטו פה אחד להביע אי-אמון בממשלה. ביום ד' שכוע זה נפתחה מועצת הממלכה. המפלגות היו נכונות כלן להביע אי-אמונתם לממשלה בטרם יסגור המלך את הפרלמנט. אך ראש הממשלה הגנרל פעיערווארי השכיל להקדים ולהתחיל לקרוא את פקודת המלך, כי הפרלמנט נסגר. מהומה קמה בבית הצירים, קראו קריאות מרידה: "תחי נרוגים!" וכלם החליטו פה אחד, לבלתי תת לקרוא את פקודת המלך והמניסטרוים יצאו מן הבית סרים וזועפים. מה יהיה עתה אין איש יודע. המצב דומה למצב שלפני מרידה גדולה. הפרלמנט יסגר והממשלה תמשול למרות רוח כל העם בשם המלך בלי באי-כח העם.

האפיפיור ואיטליא. מיום שנכבשה רומא ומדינת הכנסייה הקתולית ע"י מלך איטליא בשנת 1870 לא השתתפו הכהנים הקתולים וכל הקתולים הנאמנים להם, כעניני הממלכה וככחיריה, והאפיפיור ישב שכוי בארמון הואטיקן ולא יצא מעולם החוצה. בעלות פיוס העשירי על כסא פטרוס כמל את שטת ההולכים לפניו ויחל להתפיש עם ממלכה איטליא. כיחוד פעלו כגידת ממשלת צרפת כבירתה עם האפיפיור ורדיפת הכמרים שם, לקרב את האפיפיור אל איטליא. כבר בבחירות למועצת הממלכה בשנה שעברה השתתפו הכהנים באיטליא. עתה כמל האפיפיור באופן רשמי את גזרת פיוס התשיעי ויתר להגמונים ולכהנים באיטליא, להתערב כחיים המרינים, ליסד שם מפלגות ואגודות דמוקרטיות, כי — כן כאר האפיפיור — הדת מכרחה להתאים תמיד אל צרכי החיים. עתה תקום מפלגה קליריקלית באיטליא, תחת אשר עד כה לא היו קליריקלים כלל כמועצת הממלכה ולא נשמע קול הכהנים כענינים המדינים כארץ האפיפיור, ואין ממשלה ופרלמנט ליכרלים כאמת כמו באיטליא האפיפיור יצא עתה מכית שבו וישהה בקיץ במעון-קיץ.

הציונות באוני אגודותיו השונות, אשר ביניהן גם חרדים ופועלים, גם של קולטוריים ומדיניים? ומה היא נקודת ההשקפה היא, שממנה יצא להציע דעתו על שאלה פלונית או אלמונית? אם יהיה המורשה נאמן לנפשו אזי, כמובן ידבר על כל אלה ככל אשר יורהו רוח משפטו הוא — ואז מה תאמרה ומה תעשינה האגודות הנה המתנגדות תכלית נגוד לרוחו הוא ומשפטו הוא? ואם גם אומר יאמר המורשה לעמוד מעל כל המפלגות ולהיות לפה לכלן, אין הדבר עולה בידו. דברי זרים אינם נמסרים לעולם כאותו הדיוק וכאותו הטעם, שבעליהם מוסרים אותם. דברים שהם אך מעושים ושאינם יוצאים מן הלב זמן ההכרה הכרוזה — אין להם טעם. ובכן יאכדו דברי המורשה כל ערכם ולא יפעלו במאום.

כדבר הזה אנו רואים בעת ישלחו המורשים ותועדים את מטיפיהם על פני האגודות, לעזר אותן לציון. והיה אם יבא מטיף חרד, המתאים ככל לרוח החרדים והיה לזרע בעיני בעלי התרבות החדשה ואם משכיל יהיה המטיף ונתעב בעיני החרדים ונתעו להאמין תועה ושולל על הציונות בלה ונתנה לאפקורסות ולמינות. — ומה איפוא עושים המורשים? הם שולחים מטיפים המסגלים את נפשם לכל המפלגות, המערבבים את הרמב"ן ואת מארקס וכורכים אותם ביחד, החוגרים אכנט למתניהם וצולינדר הכוש בראשם ונוטים לכל צד! אבל היכול יוכלו הצאי-האנשים האלה להביא את הפעולה הרצויה? חי נפשי, כי יגדל הנוק, אשר יזיקו האנשים האלה מהכרחה המדומת, אשר יביאו לרגע. המה כדבריהם בוראים לנו אבק-אנשים, שאינם נמורים ושלמים לא מצד זה ולא מצד אחר המה מוחקים ומששטשים את הצורות האישיות ועושים אותן גולמים. המה מעבכים בעד התפתחותם הנמורה של הפרטים.

(המשך יבא). משה ב. ה.ן.

ענינים מדינים.

אוסטריא. הפרלמנט נמר את הענינים השונים ויגיע לעקר עבודתו בססיון הזאת, לקביעת הוצאות הממלכה לפי שעה עד סוף השנה. כפתחה לזה נאם הכארון נאוטש, ראש הממשלה, נאום נכבד, שעזר הרבה לחזק את השלום בית העמים והמפלגות. צדק לכל, זהו קו המדה, שבו תפס הממשלה הנכחית דרכיה. לא כנוק עם אחר יראה כל עם את טובו,

ככסף חובי. כראותי, כי עצתו נכונה ואעשה כדרכי, ועתה נועד זמן הנפתולים".
כדבר מרגלית את דבריו העידו תנועות שמרנתל וקמטי מצחו, כי מעמיק הוא ברעיון חרש אשר כא זה עתה בלבו, וכנראה יכול לו. וישנה את פניו למוכה ויבקש את מרגלית לשבת על כסא כצדו וידבר אליו בקול רך ונעים, אשר כמעט לא יאמן, כי הוא בא ממקום הקול הראשון, לאמר: "מה תעשה, אם איש זר יקנה את הבית והוציאך ממנו ואבדה לך ח"ו כל מחיתך? כי אין פה מקום אחר לכית מוינה וכלבלת המדינה אנוסה להחכיר את משפט המוינה רק לבעל הכית הזה. פירם היטב את מעגלך, כי כל קיומך בסכנה". ויען מרדכי ויאמר: "אנכי אכטח בד' ולא אירא, כי נשמרת, לבל יודע הדבר לנכרי מלבד אכי העדה. כי נאנסתי להעמידו לכן משק הנחלה; כי כני סמנוק גלו לקנדה ועקבותיהם נעלמו. ובו אוכל לכטח, כי הוא איש ישר וטוב לי ולא יגלה את סודי. והיהודים הסובכים תמיד כבית-הדין כמח לא יהינו לגזל ממני את נחלת אבותי ומקור מחיתי, אשר רק ברשעת העריצים מהדור העבר עלי לקנותו שנית". וישחק שמרנתל לאמר, "מה רבה אמונתך ביהודים. כנראה תדע אתה את בני יעקב, כאשר אדע אנכי את המלאכים; חובתי הוא להזהירך". ויחזק בכנף מעילו

עד אשר הותרה כתיבת אונה אפילו בשבת. כמובן, שאגודותיהם הנאורות של מורשים אלה לא היו יכולים להתעורר הרבה ולהתלהב הרבה למקרא דברים כאלה כשם שלא היו מתלהבים ומתפעלים לקראת מצוה אחרת בכדומה לישיבת א"י. לעומתם מורשים אחרים הראו על נחיצותה של קופת זו, מפני שאדמתנו ההיסטורית הולכת ונכבשת ע"י עמים עצומים כאלה, אשר עד העולם עוד לא ימכרוה לנו. ובאופן כזה אמר אמרו להביא בלב אגודותיהם את הדעת, כי אם לא נודרו אנו להביא את ארצנו לידנו, אז הרי היא אבודה בעדנו עולמות. דברים כאלה וכיוצא בהם, היכולים להתקבל על לב אותם האנשים, שכבר חדלו מהאמין בדברי הנביאים ויעודיהם ושיכולים היה לעוררם לעבודה פוריה וחרוצה, אלו הדברים בעצמם פלחו את לב החרדים הרבים המאמינים בתם לבכם, כי עד העולם לא תשמט ארץ ישראל מידי היהודים וכי שוב תשיב לידם ולו גם תהיה האדמה בידי תקיפי ארץ ואיתני התבל. — הנה כי כן רואים אנו, כי אין המורשה, הממונה על העבודה בקרקע אגודות רבות ושונות זו מזו כרוחן ובהלך דעותיהן, יכול לצאת ידי כלן אף בדבר פשוט כהקופה הלאומית. ומה גם שאין המורשה יכול למלא את חובתו בשעה שמיניע הדבר ליסוד הציונות ועיקריה. הכל יודעים, כי לא הרי ציונות של החרדים כציונותם של הפועלים הצעירים, למשל. המטרה אמנם אחת היא להם; אבל מה רחוקים המה ומה מתנגדים הטעמים, שהביאו את כל אחד לידי כך! בשעה שהחרד רואה בציונות את האמצעי האחד והמיוחד, שיתן לו בעתיד את היכולת הנמורה והמוחלטת, לחזק את הדת ולהרחיב את גבולות ממשלתה על כל בשר ורוח, באותה שעה עצמה נושא הפועל הצעיר את עיניו אל הציונות כאל המכשיר היחיד והמיוחד, אשר יכשיר ברבות הימים את עבודת תקונם של החיים הבלבליים לפי מוכנם של המתקנים היותר קצונים, אשר ביחד את התקון הבלבלי הם מצפים לגאולה וליציאה להרות מתחת רשותן של הדת והמסורה העתיקה. ולא הרי איפוא הדרכים הטעמים, הנימוקים והמופתים, שעל ידם נקנית הציונות אצל החרדים כהרי הראיות, ההוכחות והטעמים, שעל ידם מתקבלת הציונות על לב הפועלים הצעירים ולא הרי ציונותם של מניני-הקולטורה, הרואים בציונות ראשית לכל אך תנועה להשכלה לאומית והיה-רוחנית בלבד, כהרי ציונותם של הציונים המדינים, הרואים בציונות קודם לכל את המדינה העברית והתחיה המדינית. ומה יעשה איפא המורשה בבאו לדבר על דבר עקריה של

מה טוב אתה!" ויספר לו את הכל לאמר: "הכית הזה ירשתי מאבי ע"ה לפני עשר שנים והוא קנהו בשנת אלף שמנה מאות חמשים וחמש מאגדרה סמנוק לבית מוונה. כי עוד מנעוריו חכר תמיד את משפט המוינה מהאדון עשמיצקי, אשר קנית עתה מבנו את האחוזה. וכאשר נצרך אז הפריץ למקום בית המוינה, אשר השכיר תמיד לאבי עב משפט המוינה, לעשות לו שם ארוה למסויו, צוה את אכי להכין לו בית למוינה בעצמו ואת הזכות יוסף להחכיר לו כמקדם. אז קנה את הבית הזה וישב בו ארבעים שנה יימוג. ובעזר שמים כלכל את ביתו בכבוד וככשרות ויתן מלחמו לדל וביתו היה פתוח לרוחה. וזה עשר שנים אכי כעורם האמת ואנכי ממלא את מקומו ומורה לה' על חלקי, אם רק יוסף להושיעני כאשר עד עתה, ואך כטח ידעת גם אתה, כי כימים ההם לא נתנה עוד הממשלה ליהודים לקנות כתים מנכרים, ולא היתה עצה אחרת לאבי מלשעבדלו הכית בכסף מקנתו ולשבת בו. ואז לא היה לבית ערך גדול מארבע מאות זהוב ועתה הוא שוה כפלים. במקרה ספרתי את הדבר לאחר מקרובי הטוב לי וייעצני להעביר ככח המשפט את הבית ליורשי סמנוק ולדרש מהם אח משאתי; ואם ימכר בית-הדין את הבית כנפתולים וקניתיו בעצמי או על ידי אחד מגואלי

רוהשילד בעד צדקתו, יותר מעשרים מיליון, שנתן לאנטיסמיטים. עתוני האנטיסמיטים לא הודיעו דבר על אדות הצדקה הזאת ואחד מהם, שלא יכול עוד להעלים את הדבר אחרי שנודע בכל העיר, הביאו בתוך "שמועה" ויטל בה ספק ואנב אורחא מפל על הנדיב ביונות וולזולים.

מן העתונים.

בתיאמר העממי האשכנזי בוויין העל בפעם הראשונה חיונו של הסופר הרוסי משיריקוב בשם "היהודים". בו מתאר בתמונות נאמנות עני עמנו בארץ הרשעה, לחצם ודלותם והשאיפות השונות המתגלות בקרבם, לסולל איזו מסלה, להקל את עול הגלות מעמם. במרהף אחד בעיר קמנה ברוסיה מקפחים באי-כח כל השאיפות האלה זה את זה בהוכחותיהם, זה רואה ישועת ישראל בהתבוללות, זה בנצחון הסו-ציאליסמוס, זה בציונות וזה בהקוה לנסים. מבקר החיון הזה "בצייט" הוויני פעליקס סאלטען מעיר, כי בחיון הזה חסרה תמונה אחת החשובה לו מכלן:

היהודי הנאמן במנוחה ליהדותו. בלי תקוה, אבל גם בלי חלומות. בלי התדקקות אל מקום שאין חפץ בו, אבל מקפיד הוא על כבודו בעוז ובתם. חזק הוא למדי להשאר מה שאביו ואמו היו ומה שהיו כל אבות אבותיו אלפי שנים והוא מוצא בכל זאת, שאין זה יתרון גדול כל כך ואינו מחויק טובה לעצמו בשביל זה. רוצה הוא, שרם אבותיו השפוך ואחיו הנענים לא יהיו נשפך לריק, מאמין הוא בהבונת ההשגחה, כי לא נהנה כח הקיום הרב ואריכות לעם הזה למען ישפל בסוף יועשה רצון שונאיו, להממע בקרבם במרד-לב, וביחוד היהודי, שאינו מבקש הסכמות לזכות קיומו מפי זרים, שאינו שמח אלי גיל בשמעו מפורש מפי איבסן, כי היהודים הם אצילי העמים, שאינו משמיע קול צהלה ורנה כאמור ניצשה, כי על אירופה יהודות ליהודים על הדבור הגבוה והרם בתורת המוסר ועל הפוריות וההוד של דרישות נשגבות בלי קץ. יהודי שאינו דורש אשור והכשר לחייו ולישרו, שאינו מצמער בקראו אצל ניצשה זה אחרי שורות אחרות: לא "פגשתי עוד באשכנז אחד שאינו יונא ליהודי".

סאלטען רוצה להתענג לראות יהודי נאמן בזה. לו, לאירופאי המערבי, המפוס הזה הוא האיריאלי, כי אין כמוהו במקומותיו. יכולנו ליעף אותו, כי יטרח לבא לערי פולן ואונגריא העליונה וישביע עינו בטפוסים באלה עד שתבלינה שפתיו מלומר די! גם אנו יודעים את האיריאלי שבתפוסם בזה. אבל המוב אצלנו יותר מדי. הן לנו ברור הוא בשמש, שאלמלי ח"ו נשמד כל העם היהודי לפני אלף שנה, היה מרום ונשא עתה כפי כל העמים יותר מן הכשרים, המצרים והיוונים וביראת הכבוד היו מזבירים

עונות וחמאים. על זאת חרצו האנטיסמיטים את לשונם על רותשילד וייעצו את הסוציאליסטים, להחרים את הון בני רותשילד ולא את הון הכהנים. באותו יום מת נתנאל רותשילד ובצואתו נמצא כתוב, כי יתנו יורשיו סך עשרים מיליון בטר — צדקה גדולה, שלא נשמע כמוה מעולם באוסטריא — לראשי האנטיסמיטים מנהלי המדינה אוסטריא התחתונה, שייסדו בו בית מרפא לחולי העצבים "בלי הבדל דת", בלומר לטובים בעיני לואיגר, שניידר וביעלאהלאוועק, כנהוג בכל מוסדות המדינה והעיר, שגם הם כוננו "בלי הבדל דת", וסך ארבעים אלף בטר ינתן לנציב המדינה, שגם הוא בין שונאי ישראל נמנה, לחלקם לעניי וויין גם כן "בלי הבדל דת" (הכסף הזה האחרון כבר נמסר לכמרים, לאנטיסמיטים ולחברות נוצריות ורק חלק קטן מנוהך מאד נמסר, לצאת ידי החובה, גם לקהלת ישראל). למוסד של יהודים ולקהלת ישראל בוויין לא נתן הפילנתרופ הנפלא הזה בצואתו אף פרומה אחת. הרגש הרגיש הבארון החולה כל ימיו בעניי חולי העצבים, כי היא סבל הרבה ממחלת העצבים, ויחמל עליהם וישם אל לבו להקדיש חלק הגון מהונו לרפואת האמללים. אבל עני בני עמו הסובלים בגללו — כן בגללו, יען קנא יתקנאו שונאיו בגדולתו ובכבודו וישפכו חמם לא עליו, כי-אם על עמו — מצוקת בני עמו לא הרגיש קרעוים היהודי ולא ידע, כי כל אחיו חולי עצבים הם, כי רוב היהודים סובלים ב"מחלת היהודים" הרבה יותר מחולי העצבים ולא חמל עליהם ולא פקדם. כן יחנכו גדולינו את בניהם, לקים את המוסר היפה "אם רעב שונאך האכילהו לחם", שהוא רק רשות ולא חובה ולעבר על המוסר הקרוב יותר לשמוע ולהבין של "לא תעמד על דם רעך" ושל "לא תוכל להתעלם". ואיזהו ארם בישראל, שיכול להושיע את עמו בהונו הרב כהבארון היהודי הזה, שלא נשא אשה מעולם ולא עסק בשום משא ומתן רק במעשה צדקה ויחונן גם בלב רך וברוח נדיבה להפליא ולא עבר עליו יום, שלא פזר סכומים עצומים לצדקה כסתר ובגלוי? מי זה יכול להעשיר את הקרן הלאומית עד שתהי היכלת בידנו לקנות לנו את כל אדמת ישראל או — אם לא אבה להורות בנחיצות ישוב ארץ ישראל — ע"פ ליסד איזה מוסד יהודי, להושיע אלפי אמללים יהודים הסובלים מצוקה כפולה ומכופלת? אם ימאן מיליונר יוני או ארמני להעניק לקופה הלאומית של עמם כפי שידרשו ממנו, ירצחוהו בני עמו בחוצות מוסקוא. אנהנו לא נשפוך דם, חלילה לנו לבוא עם נבירינו בעקיפים, הלא המה יתנו מעצמם, המה בעלי צדקה נפלאים; רק ליהודים לא יתנו, כי-אם — לאנטיסמיטים. הן לכלב לאכל והוא ינבח עליך, בן גם שברו של

המרידה ברוסיה. בווארשא התקבצו המון יהודים. לקרא תגר על חפץ הממשלה להוציא את היהודים מן הכלל בזכות הכחירה למועצת הממלכה. רבים מהם הרימו דגל אדום. אנשי צבא באו ופיצוים. מיד התקבצו במקום אחר ויבאו אנשי הצבא ויורו עליהם. שני יהודים נפלו חללים. — בוואריא נהרג סקיד הפוליציא בשוק. — בלאדז התנפלו קוזקים על נוצרים ויהודים שהתהלכו בחוץ עם דגל אדום. המון ירו עליהם ויורו גם הקוזקים, ל"ח איש נפלו. עשרה מהם מתו תחתיהם, תשעה לזכות גוססים אל ביה"ח ותשעה נפצעו קשה. ממחרת התחדשה המלחמה. — בלאדז כפו פועלים. כי ימים שוטר אחד כובעו לפני הדגל האדום, כאשר מאן הרגוהו. — בפלך מוהילעו התפשטה מרידת האכרים. — יען התחילו השוטרים להתרופף כאמנתם לממשלה מפני שחיהם בסכנה, הבטיח להם הצאר, כי ידאג בעד אלמנותיהם ויתומיהם וגם בעדם. אם יעשום המורדים לבעלי מומים. — הצאר קבל את באיכח הזממטכות והעיר פטרבורג. שהציעו לפני את דעתם על אדות פשיעת פמידיו ועל עתידות רוסיה. הצאר הבטיחם, כי פמורתו לאסוף את באיכח העם תעשה ואז יעזרוהו המה לתקן כל מעוות בממלכה ולקרב את העם אל הצאר.

המלחמה. המשא-ומתן על אדות השלום נעשים בשקידה. ממשלה רוסיה וממשלה יפן כבר הסכימו שתיהן לשלוח ציריהן לוויינגטון בירת אמריקה, להועץ שם על תנאי השלום. בסוף החדש הזה ישימו צירי שני העמים לדרך פעמיהם. וכינתים לא חרלה המלחמה. בעוד ימים אחדים נשמע נוראות משה המלחמה — מלחמה בשלום.

על המוצפה.

מיליוני רותשילד — לאנטיסמיטים. בעלי דת הרחמים לא יחדלו להתפאר במצות מחוקקם "אם יכך איש בלחך האחת, הושיטה לו גם את השניה", אף ש"יתן למכהו לחי" ו"אם רעב שונאך האכילהו לחם" נכתבו בכתיב קדשנו החלה. התיאוריה בודאי יפה, בזה מורים הכל, אבל איך הרבר במעשה? איך יקימו בעלי דת הרחמים את מצוה מחוקקם — על זאת יודע ספר דברי ימינו לספר הרבה דברים יפים. אבל איך יקימו בני "אל קנא ונוקם" את המצוה הזאת? על אדות השאלה הזאת השתוממו בשבוע הזה כל יושבי וויין. כשביע שעבר, כאשר דנו בבית מועצת הממלכה על דבר הוספת שכר הכהנים הקתולים, התרעמו הסוציאליסטים על הכהנים, שיש להם הון עתק ויחפשו עליהם כמה

את זמירותיו בכל התפלה וישפך רגשי ידאה ומוסר בלב כל שומעיו. וביותר הפליא לעשות בפיוט לעשרת הדברות. כל יהודי ז' התענגו ויתרוממו בשמש הצדקה, אשר בה האיר המלמד את לבם — ואך הגביר לברו נכזה בה ותהי לו שמש הצדקה לאש גיהנם.

בהגיעו לדבור העשירי "לא תחמד בית רעך" חמד לו ברוך מלמד לתת במתק קולו ובטוב מעמו ובחם לבו פרוש שלם לדברי המשורר ולהגיון היצר הטוב, אשר החל לרפק כחזקה בלב כל המתפללים. הוא מכריע בנעימה:

"תחמדוזהו בתיים וְאֶהְלִים.

מִנֵּן אֲשֶׁר קָנִי עֲמָלִים.

ודוח אברהם נבוכה. הוא משפיל קולו ומתחנן:

"נָפֵשׁ וְכָל אֲשֶׁר לָהּ נִזְמָלִים.

ושמרנתל רואה ברמיונו את מרדכי מרגלית וכל בני ביתו מתגלגלים בזעפות רעב ויסורי מות. הוא מתאבל ומקונן:

"הֲלֹא לִקְבָרָתָם הֵם מִזְבְּלִים.

דָּבַר הוֹן בְּיָדָם לֹא מִזְבְּלִים.

לדעת את התבל ואת תהלכותיה. הלא ישב פה הוא ואביו יובל שלם, דיהו, ואחרים ישלמו לי מדי שנה בשנה כאשר אשית עליהם".

ויהי ממחרת בחג השבועות ובחדר התפלה אשר לכפר ז' במירת הגביר נאספו כל יהודי הכפר בבקר להתפלל בצבור והמוג בניניהם. בהגיע הצבור ל"הודו" והגביר עומד וצועק עד לב השמים: "נותן לחם לכל בשר, כי לעולם חסדו" ויתנגב ישראל המנצח על הפועלים אשר לגביר חרש אל חדר התפלה ויעמוד בפחי נפש בקצה מערב ויחל לפתח את מליתו. ואך ברגע הזה נתפך ארונו וירץ אליו ויהמרמר עליו לאמר: "שקץ, נבל! על מי עזבת את עמלי? הלא תזך ותסבא את דמי!" והקול, אשר יצא ממכת הלחי אשר נתן לו, רם כקול תפלתו. וכל המתפללים חרדו, ויתבוצו איש איש במקומו ויוסיפו להתפלל בלחש וברוח נכאה. ואך במים קרים על נפש עיפה כן היה לבלם קול ברוך מלמד, אשר נגש אחרי "נשמת" לפני התבה ויחל לומר, "האל בתעצמות". אמנם רגנו אחריו, כי הוא מהחרשים בהרבותו לקרא בעת אשר ינזח מעבודת חנוכו, בספרים בני אותיות מרבעות וגם "המצפה" בא אליו מדי שבו בשבוע. ואך האזנים, השומעות את הרנה ואת התפלה יוצאת מפיו, סלחו לו את כל חמאתיו. וכפעם בפעם הנעים גם אז

בנקל! ויקרב אצבע לאמה כימינו ויראנה את מרגלית לאמר: "אתי הוא כן" ויגל מרדכי ברעדה ויאמר: "הארהיב עוזו בנפשי להתחנן אליך, כי תשתמש בכבודך זה גם למעני?" ויענהו שמרנתל במתק שפתים ובנעימה תמימה לאמר: "למה לא לעזר ליהודי משוב חיי, אם רק יתנו זמני. מתי יום המועד? בשלשה עשר ביוני; היום יום שמניי בחדש, אם כן שלשה עשר ביום השלישי לשבוע הבא, ביום הראשון אחרי חג השבועות לקתולים. אמנם אראה, כי איש מצליח אתה, ביום הזה עלי לנסוע העירה לרגלי דבר נחוץ ולמעןך אשכים איה" בבקר והלכתי אתך אל בית המשפט. ואם אומר אנכי לקנות את הבית, לא יעני כל איש להתחרות אתי, ואת המעיו יורה מבט השופט מאה אמה מחוץ לבית הדין". ויושט מרדכי לאיש חסדו את שתי ידיו, כמו חפץ לחבקו בזרעותיו ויקרא ברנש חם ותם: "תשואות חן חן לך, ארוני היקר והנעלה! מה נפלאת בחכמתך ובטוב לבך! לולא היית נשגב בעיני, נשקתי לך". ויקח את הכתב ויפטר וילך. בצאתו את המירה פרץ שחוק גדול מפי אברהם שמרנתל על הכבש התמים, אשר רבץ לפניו לגזו, ויודה לה, אשר אנה לידו מציאה כשרה בערב שבועות. "את משפט המזינה אקח מכלכלת המדינה בניזר ערשים ואת ר' מרדכי אשלח מעמ החוצה,

נוצרי אחד כתב את הספר בשם „היושר שיר ה' על אדמת נבר ?" המחבר בא לידי מסקנא. כי רק מדינה יהודית תוכל לפתור את שאלת היהודים.

מכתבים מערי המדינה

קראקא. ראשי חברה התמחוי היהודית פה הוציאו את הרץ והחשבון מפעולתם בשנת 1904. מהם נראה את הערך הרב שיש לחברה הזאת למען עניי עירנו ואת פעולתה הפוריה. בשנת 1904 נהנה הח' 51.809 ארוחות הצהרים במחיר עשרים הלך כל אחת, 6257 מנות מרק בעד ששה הלך כל אחת, 4765 פרוסת לחם בעד ר' הלך כ"א. הוצאת הח' עלו לסך 13631 כתר. הח' רוצה לערוך עתה תקנות חדשות להגישן לנציבות המדינה לאשרן. בשנה הזו היתה תועלת מיוחדת בבית התמחוי, בשנת פה כמה מאות גולים יהודים מרוסיא כל ימי החרף, וישנו פה בעד אנרות אחדות סעודת בשד טיבה ומספיקה. בראש ועד הנשים המשניחות על סדרי הבית עומדת הגבירה ד"ר רוזליא ווארשא ווער וכראש ועד הגברים מנהיג הח' הד"ר רפאל לאנדא. חובת כל איש ואיש בעירנו לתמוך בידי החברה המועילה הזאת כרב או כמעט.

*

מיקולושין. בשבוע שעבר התעכבתי ימים אחדים כב הורו משאני, והיה לי ישעת הבשר, לבקר ככל יום את הישיבה, שגוסדה שם זה לא כבר. ומה מאד התענגתי לראות שם את הסדרים הנכונים, הן מרכזי הלמוד והנהיגים שם כהשכל ודעת על הרב הגאון אב"ד וראש הישיבה שם מו"ה פנחס הלוי איש הורוויץ שליט"א, והן בעניני דרך הארץ, את השגחת המנהלים הנאמנים בעינים פקוחות על כל פנה ואת שקידת המורים המומחים והתלמידים המתקנאים זה בזה. נסיתי לחקור ולדרוש מפי בני העינים, אם הם שבעי רצון מארוחתם ומלונם וכלם פה אחר ענוני, נן-ערך היא הי יבה הזאת לפניהם. רבים מהם אובלים על שלחנות בעה"כ בבית איש „יומו" והשאר נזונים מקפת חברה הישיבה. מרי פעם בפעם מבקרים אנשים רבים מבני העיר את הישיבה ומחלקים לתלמידים העניים מיני לנימא להחיות את נפשם. נשים רבות מתעסקות בכבוש ויתקון כתנותיהם ומרכושיהם כאמות רחמניות. ראויה היא איפא הישיבה הזאת להמכה כי ממנה תצא תורה. יראו נא כל אוהבי התורה את אהבתם לה בהיותם עוזרים למרכיצי תורה. ידעו נא אחינו, כי ישיבה כזאת, אשר מנמתה לכלכל תלמידים עניים הרבה כתורה וכלחם עד כי לא ידעו לגמרי כי עניים הם, דורשת כסף לא מעט.

האדרסו: לשלוח כסף אל הישיבה:
Aron Geller Bohorodczany (Galicien.)
איצי שפארער.

וויין, היום יום ו' פ' נשא, הובל פה לקברות בכבוד גדול הבארון נתנאל רותשילד. דגלי-אכל התינוסו על ארמונו וארמון אחיו הכארון אלבערמ, על בית החילים של רותשילד, והפאליקליניק ובית חברה-ההצלה ועל פני גינות-הכיתן (באטאניק) שלו אשר על המצפה (האהע ווארמע). הרחיכות אשר בהן עבר המסע נמלאו מפה אל פה. ארון המנוח הונח במרכבה פשוטה רתומה לשני סוסים, לפניו שלש עגלות-צב מלאות זרי-פרחים משולבים בלולאות. אחריה מרכבות-הוד, בהן ישבו אחיו ובניו ואחריהן מרכבות אין מספר. בחצר בית-מועד נשא מדרבותיו הרב הראשי ד"ר גידעמאן ועל יד-הקבר, קבר משפחה, פרופיסור ד"ר אזער, על המנוח נאמר: הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד. הוא היה מושל כמכמני אוצרות, אבל חסרה לו כריאות הגוף ובהיותו כואב רואג תמיד לצרכי אחרים חולים עניים ויחוק ידים רפואה. אין קצה למעשה הצדקה והחסד, אשר פעל בחייו בגלוי ובסתר. ופרשת הכסף אשר אמר עם הצואה להעניק מהונו אחרי מותו עולה לסך עצום. עשרים מיליון בתרים הניח לקרן קיימת, ליסד בית מרפא לחולי העצבים וארכעים אלף כתרים צוה לתת ליד נציב המדינה, לחלק בין עניי העיר בלי הברל דתי. ועוד לפני עשר שנים נתן נדבה סך עשרה מיליון פראנק ליסד בתי-ספר בגליציא בוקאווינא לחנוך נערים ולעזרת בעלי-אומנות וחרשת קרקע. הן אלה קצת פורונותיו. מלכנו הקיר"ה שלח אגרת-נחומים למשפחת המנוח, וכן מלך בריטניא ונסיכים ורוזנים מכל המדינות. התי נפש הנפטר צרורה בחיי עולם! מו"ח.

למסור נפשם עליה. המה מחזיקים את היהדות בקרב אחיהם ואין רשות לאיש לדון על מעשיהם. על החתום באו כל ראשי המזרחי.

אם רבנים ידועים בגליציא גוזרים בתמימותם חרם על הציונים, באמרם, בי הציונות מביאה כפירה, נוכל עוד להמליץ עליהם, כי הם חסרים כל ידיעה העולם ובראותם שני דברים באים בזמן אחד ובגוף אחר הם תולים זה בזה ומחליטים, כי האחד סבה לשני. בחורים עוזבים את הגמרא ודורשים השכלה ואותם הכחורים עצמם הם ציונים — כודאי זה תלוי בזה כן דעת תמימי הגוים על אדות היהודים: המה כופרים בדה השלמה והמה נרדפים ומרו-אים, נמצא שזה תלוי בזה. ולך אמור להם, שיש סבה אחרת. אך אם רבנים באשכנז אומרים כן, זהו רק זרון לב, קנאה לכבוד עצמם, לכלי נאמר חפץ ככמול היהדות והתבוללות היהודים בין הגוים.

מהעולם הציוני

אספת פועלי ציון. כיום א' שבוע זה היתה בקראקא וגליציא. מספר הצירים היה כחמשים. בשנת ט"ו סיון היתה אספה סודמת בבית ח' „הישר", שם נערך סדר היום: (1) דין וחשבון. (2) קופה בעד חסרי עבודה והמצאת עבודה, (3) הסתדרות, (4) אנישציא. (5) עתונים, (6) פרוגרסה וטכסים, (7) בחירת ועד ההנהגה. לפי הרצאת אר כאנרעט מספר החברות ל"ב ומספר החברים 2600. מר שמיד — וויין הציע. להוציא אל הפעל החלטת האגודה, להכנס כמו"מ עם חברות אחרות בדבר הגנה על אמיתותם ולפיתת הרבר כלו בידי המפלגה. ד"ר מרגלית הרציא ז' עקרים לסעיף הסתדרות, שנתפככו כרוכ דעות מר הרץ נאם באריכות בדבר האנישציא, הציע עקרים, שנתקבלו אחרי ובוה ארוך. האספה מחאה נגד התיחסותם של הסוציאליסטים הפולנים אל חבריהם היהודים. הוצע לכא כמו"מ עם פועלי ציון באנגליא ובאמריקה, למען הקל גורל הגולים. ע"ד פרוגרמה וטכסים נאם מר נתן גראס — וויין, שתאר את תולדות הארגוניציא של פועלי ציון באוסטריא. עיד חבת ציון אמר, שהיא גרועה מהארציות. מרכזיו הוציא שמונה עקרים נגד הארציות, שאחרי ובוה ארוך נתקבלו. הולטו החלטות האלה: א' פועלי ציון עומדים על נקודת ההשקפה של פתרון שאלת היהודים במדינה יהודית בא". במלחמה הסוציאליט עומדים הם בין שדרות הפרולטריות המסוי. ב) פועלי ציון עומדים בתוך המפלגה הציונית על כסיס הפרוגרמה הביזילית. — מחאד נערכה נגד רשעת רוסיא ומחאת נגד יחס הוועה"פ הציוני לפועלי ציון. שלא אבה למכור להם שקלים ונגד יסוד חברה „גאולה" ע"י אוסיסקין. החלט להשתדל, שהקונגרס יביר את פועלי ציון למפלגה שאינה זקוקה לוועדי הגלילות, כי אם עומדים ביחס ישר אל ההנהגה הכללית.

אספת ציוני אוסטריא בכפראג. בימי 12 — 18 לח"ז היתה בכפראג האספה הרביעית של צירי החברות הציוניות בכל ארצות אוסטריא. התנועה הציונית הולכת ומתפשטת באוסטריא. ישנן עתה באוסטריא מאתים ואחת חברה. באספה המורמת בשנת 1903 לא היו רק ק"ל גם העתונים הציונים, הביבליותקאות ושאר מוסרות הציונים התרבו. הצירים חוו נגד יסוד מדינה יהודית במקום אחר מלבד א". לוועדי המדינות והדיסטריקטים נתנה האספה חרות יותר גדולה לעבודה ותעמולה מאשר היתה להם עד בה.

הבאנק הציוני בלנדון. מנהלי הבאנק הציוני פתחו סניף במזרח לנדון למסחר ולהלוואה ולמכירת כרטיסי מסע על היס. ועוד ידס נטויה, לכונן סניף גם בניוירוק, אם רק ימצאו איש כמות ומכשר. **הציונית באוניברסיטה.** המחלקה התיאולוגית באוניברסיטה בנענוא (איטליא) צותה לכתוב ספר על השאלה: מה היא הציונות ומה חפצה בזמן הזה? חכם

את היהודים וספריהם, הבזויים כל כך בעיני העמים, ושרידי כתבינו ואף גם שרידי עץ ואבן מבתי יהודים וכליהם היו צבורים במוזיאות כרליקויות קרושות ומי יודע אם לא היו יהודים רבים, המנואצים עתה כפי כל נעשים לאילולים לבעלי הויה. אבל אצלנו יודע כל איש, שבל סכת שפלותנו בגולה היא — יתרונו המוסרי וחינו הארוכים בארצות זרים. אבל בשביל הכבוד המסופק הזה לא נאות עוד להשלים עם גורלנו ולשבת בדר ולדום, לבלתי צפות אף לגאולה ולבלתי התנאות בחזק חיינו. סאלמען והרומים לו רוצים להתענג על הענוה, כלומר האפאטיה של היהודי הנאמן ועל התמימות, כלומר האינדיפרנטיסמוס „שהתברכנו" בו יותר מדי ומתערם הוא על משיריקוב, שלא הכנים את המיפוס הזה אל חיינו ולא הרגיש המבקר, כי לפי שיועד משיריקוב את יהודי רוסיא ופולן הימכ, ידע שאין כל חרוש במפוס הרגיל הזה, כי הוא כל המון בית ישראל. החרוש הוא רק אלה, שהשתחררו מן האינדיפרנטיסמוס ומצפים לגאולה באיזה אופן שהוא.

„האגודה החפשיית לעניני היהדות הארתודקסית" באשכנז הוציאה, כנידע חרם חדש על „המזרחי" והיא מודיעה החלטת הרבנים הארתודקסים באשכנז, כי שמת המזרחי בתור מפלגה בתוך הציונות אינה מתאימה עם היהדות המסורה. ב„איוראל. פאמיליענבלאט" מפראנקפורט אנו קוראים מענה על העלילה הזאת לאמר: „נגד הרבנים האלה עומדת חות דעת מאתים רבנים גדולים המסכימים לדעת המזרחי ומעשיו. החלטת הרבנים מוכיחה באריכות כי החזקת היסוד הלאמי ביהדות לבד סותרת את רוח התורה. והלא הידיעה הזאת עצמה בראה את המזרחי, היודע את ערך התורה לכל חיי היהודים וההתפתחותם ובשם הידיעה הזאת הוא רוצה לדבר ככל יכלתו בתוך התנועה הציונית. המלחמה בין אמונה וכפירה, המתחוללה עתה בקרב אחינו כרוסיא, ממלאה את דכרי ימי העולם. רק בעדות וזרון יוכלו להחליט, כי הציונות בראה את המלחמה הזאת. התפשטות התרבות המודרנית וההשכלה בראה אותה. ככת החרם לא נצח עוד איש במלחמה הזאת. לעשות שלום בין ההכרה הדתית ובין היסודות החוקים של ההשכלה הציב לו המזרחי למטרתו. עמידת המזרחי בתוך ההסתדרות הציונית היא פשיעה, לפי דברי החלטת הרבנים, הם דורשים פרוד גמור. המזרחי ממאן לקחת תורה מפי ועד הרבנים על אדות מהות היהדות המסורה, הוא לוקח תורה מן הנביאים, שלא ראו את שליחותם האלקית בהתבודדות, כי אם באמונה חזקה בכח הנצחון של דבר אלקים בקרב כל ישראל עשו את מעשיהם. המזרחי סערער בהחלט נגד ועד הרבנים, הרואה את עצמו ככ"ד הגדול, לדון ברניו נפשות, שיש לו הזכות להכריע, למי יש חלק ביהדות המסורה ומי יצא מכלל ישראל. אהבת ישראל היא עקר גדול למזרחים ונכונים הם

והפריץ רואה את עצמו בקבר אפל ושפל ושומע ברעה וחררה קול מלאך דומה: „נשאת ונתת באמונה?". הוא מצלצל וכיסלסל:

„גחלים פקש אותם אובלים,
כיום עקבה לא מצילים!"

והגחלים, אשר יחתה על ראש הארון, תשרפנה אותה, ואש חרטה תבער בכל בתי נפשו. הוא מנגן ופורט בגרונה:

„גדולים וקטנים נעו מקולות
ונשמות עפו מקולי סולות."

וכאתמל בעה הזאת פגעו גם עתה עיני המוזג בעיני הגכיר ואברהם שמריתל נפל ויהעלף... ברגע הזה בלה המלמד:

„ובל העם רואים את הקולות."

קולי לא נשמע עוד, כי-אם נראה. ומרכזי ידע את כל אשר נעשה...

פאלמישען. (רומניא) מנהג ישן פה ברומניא: יהודי שנתחייב שבועה כב"ר מכרח להשבע באופן מיוחד: לטבול במים, להסיר צפרניו, ללבוש הקיטל והמלית, ללכת עם השופט אל בית התפלה ולהשבע מין שבועה הזרה במינה, כלאה קללות וחרמות, אשר הסמר כל בשר שומעה, בעוד שהרומני נאמן רק בשמית יד על השתי וערב המונח על שלחן השופט. על החוק הזה הנקרא פה *more judaica*, התקוממו רבים ובהתבונן רבנים, אך לא הועילו כלל. עתה הביא לנו העתון „אדיבורול" ידועה, כי הרב רר. נימריבר מיאם נתקבל כראיון מהמניסטר לעניני יוסטיץ, ויבקש שיבטל המנהג הנ"ל, אשר איננו לפי התקדמות הזמן ואיננו לרוח התורה. המניסטר הבטיח לו, שיקרא קומיסא שיתעמקו בענין זה. הבה נחכה.

משה הירש.

מכתב מארץ ישראל

כליל ל"ג בעומר התאספו אנשים ונשים צעירים וצעירות באולם בית הנוך המורים בירושלם לראות את מחזות פנס הקסם של הציר ה' מאיר ראזין ולשמע הכנגונים מאת חניכי הבית ומלמד ה' אהרן אינווער. אחד מחניכי הבית נאם נאום יפה בעברית לכבוד החג הזה. שמה ראיון ידיו ירושלם יושבים ומסחים עברית וביניהם היו גם מהדור הישן, חסידים עם בגדים ארוכים ופאות ארוכות ונשים מגולחות שער ראשן. לכבוד הלואה לרשב"י הכריזו על הנרות, אחד הכריזו שלשה ועשרים נרות הדלקת נר ר' שמעון בן יוחאי, חמשה עשר נרות הדלקת נר אברהם אבינו, חמשה נרות הדלקת נר ר' יוחנן הסנדלר, הדלקת נר אבנר בן נר. — רק דבר אחד העציב את נפש כל הרואים והיא מראה העורים האומללים אשר העולם חשך בעדם, הם יושבים ושואלים זה את זה בהונגה מה המה רואים? על מה המה שוחקים? והלב ימם במים, לשמוע הדברים האלו והיגון נורא! בעת הם המחזות עמדו הילדים וחניכי בית המורים וביחד שרו את השיר „עוד לא אכרה הקוהנו! ביום ההוא התאספו יותר מעשרים אלף איש ונשים ומפץ על הכבר הגדולה של שמעון הצדיק על פי המנהג, למייל. — משפחות רבות מאחינו מבוכארא באזיא התיכונה באו לחוג את חג השבועות בעירנו. — מאה בית מועצת עירנו העמידו ככל שבנות היהודים ועל הררך פנסים, להאיר כלילה וגם הופקדו אנשים, להשגיח על הנקיון והמהרה. על כל ביהמ"ד וביהמ"ד בירושלם נדבקו המודעות האלה ע"י חברה „עזרת אחים" פה.

לאחינו שבציון! שיעורו וישמו לכם על מעשי העוד של חפוש חטאים, הסבנים את עצמם „עד הרבנים", הגוזרים גזרות וגזרות וחומרות על חומרות ויסיפו מלבכם ויעשו את העיר כמרחקה, ומפריעים מנוחת העם, רודפים אנשים ונשים גם ישרים והמימים החפים ככל פשע, ומבזים משפחות נכבדות ונוגשים את העם לכא לפניהם להתודות על חטאתם, דקבל את הדין ובה יבופר עונם! אף מהנהגים באלמות ובזרוע, קונסים קנסית ומכים בשבט, ועוד מעט ידוננו ארבע מיתות כבד! והתח אדרה קנאת הרה מפקשים כסף למצוץ דמינו, ומטילים על העם מסים וארנוניות, היום על ההלב, מחר על דברים אחרים, וזאת תחלת מעשיהם. ע"כ יבינו לאחריהם, כי שואפים הם להשתרר עלינו ולרמום על ראשי צאן קדשים! ידעו נא אחינו כי מעלליהם אלה נגד רצון שני רבנינו הגדולים רבינו הרה"ג ראשון לציון החכם באשי שלימ"א ורבינו הרה"ג הרב רש"ם שלימ"א, הוא המה רועים צאן מרעייהם יותר ממששים שנה ולא עשו מעשים כאלה, אשר זכינו לראות בחצי שנה מהועד חפוש חטאים, אשר בו הדרשן השופט וכת דיליה שני הרבנים הגדולים המה חלושי כח, ואינם יכולים ללחום עם הפראים, ואם אנחנו מצדנו נחריש ולא נקדם פני הרעה ונעזובם לבצע מחשבתיהם יעשו שערויות בארץ, ויוליכו שולל כל הישוב. רבים, שלא הסכימו לשאת המסוה על פניהם ולהתניף מוברים יהיו לעזוב את ארץ מולדתם ולברח כמפני דוב שכול, או יגרמו אלה שאיש את רעהו יבלעו חיים, ואיזהו חכם הרואה את הנולד! ולמען הרים המבשלה ופרוד הלככותה מקרב עמנו חוב קדוש על כל בני עירנו, כל איש אשר יש בו רגש כבוד ודורש שלום עמו ובהרמת הישוב עליו לצאת נגדם במחאה גלויה, ומצדנו נעיד כם, שאם לא יעזבו דרכם זאה, ירעו, כי תוצאות מעשי הפראים יגרום חלול ה' ח"ש באופן נורא מאד... ונבקש מאחינו ואחיותינו בני ישראל, שאם ישלחו לקדו אתכם, לועד החטאים, אל תרכו אליהם ומעשיהם אל תיראו! ובן נזהיר בממוני הכוללים,

שכל יהינו לקבל עקול על חלוקת שום בר ישראל מהועד הנזכר ואל יתנו יד עמהם. ואם הממונים לא ישמעו לקול אזהרתנו זאת, ידעו נא, שאף המה יהיו מוכנים לפורעניות וצרת רבים במוהם וזאת היא האזהרה האחרונה.

מנדל קרמר.

מכרוב ומרחוב.

גנבות בבית הדואר בקראקא. שני משלחים מבית הדואר שאצל מסה"ב בקראקא נאסרו במאסר, כי גנבו מחבילות, שנשלחו על ידיהם.

מכת אנטיסמיט. הסוציאליסטים בראהרבאך (אוסטריא התחתונה) ארכו על האנטיסמיט חבר ועד המדינה וציר מועצת הממלכה הכמר שייכר ויכזהו במקלות וישכרו לחיו והטמו ויעורו אחת מעיניו.

הפטרויטים הרוסים. העתונים מודיעים, איך יעבדו פטרויטי רוסיא לארץ מולדתם. סרסר של ממשלת רוסיא דרש מאת סוחר צרפתי, לנקוב מחיר כמות גדולה כמח. כאשר נכח הסוחר את המחיר לחש לו הסרסר. כי יוסיף על המחיר את המצעה, שליש מזה יהי בשבילך. כאר הסרסר. שליש בשבילי ושליש בעד הנסיך הגדול וולאדימיר הקונה את המטה.

התנקשות בנפש מלך ספרד—תחבלת הפוליציא. עתה נודע הדבר, כי הכומכה שהשלכה על מלך ספרד ועל לובה נשיא צרפת ונפשות שניהם היו בסכנה על ידה. הוכנה וגם השלכה ע"י שומרי הסתר של ממשלת ספרד, בכדי לרניח בזה רשת לרגלי האנרכיסטים לתפשם. מש"ך הכומכה נעלם ועד כה לא נודע מי הוא וארבעת האנרכיסטים, שנתפשו חפים מפשע. שומרי הסתר, החיים מכסף הממלכה ואינם עושים מאומה, התגבלו כזה להראות את הצורך בהם ובמעשיהם.

רעד האדמה בסקוטארי. נמשך והולך. ככל יום תרעד האדמה. תכנית הרה נשתנה. סופה התחוללה ותהרום בתים ותעקר עצים ותשחית כל יכול האדמה.

מבעיר בערה. כבראדי הצית נוצרי איש בביתו, למען קבל דמי האחריות. עם ביתו נשרפו שכעה כתי יהודים ונער נוצרי נהרג. המבעיר נתפש.

רצח יהודים הופר. בכפר מודרוכ אצל סאפ"ט ששינצה באו שני נוצרים מזוינים בסכינים ובאקדחים, להרוג או להכות את ששת היהודים הנרים שם. ברמסס כנגן הטבח היהודי שם, עמד נגדם ויקרא לעזרה. אבר בא ויכו שניהם את הרשעים הכה ופצוע. לאחר שברו את שניו וימלטו בעור שניהם. כה נמלטו היהודים.

מ. ה.

לא עמדה בנסיון. בכפר אצל ברעזוב עזב איש יהודי את אשתו וחמשה ילדים קטנים וילך לאמריקה. חמש שנים לא באה לאשתו שום ידיעה ממנו ותכבד האשה בדתה עם שלשה ילדים קטנים ותנשא לנוצרי.

ח. ל. צ.

הרצל ובארון הירש. ככתבי הרצל שיצא בקרוב לאור, נמצאה שיחת הרצל עם בארון הירש. הרצל הוכיח את הירש, כי בנדבותיו הגדולות הוא מנדל רק שנוורים. אין עם בעולם, שיש בקרכו בעלי צדקה רבים כמו בישראל וכשביל זה גם שנוורים רבים, שאינם בשום עם. הירש הודה כן. הרצל הוכיח לו אחי, כי לא הצליח כמושכות, שייסר בארגנטניה. יען כי האכרים כוואחים תמיד בתמיכתו ואין להם חפץ לעבודה. מעט היהודים המוצאים שם לחם חסד, אינם שוים כל ההון הרב. שיוציא עליהם ובכל ההון לא יוכל להוציא מרוסיא רק לכל היותר כ' אלף יהודים וברחוב אחד כוויין דרים יהודים יותר מאשר בכל המושבות. הירש הצטרף, כי היהודים דורשים מן החיים יותר מאחרים ויש בהם משכילים יותר מדי, שאינם מסתפקים במועט. כתחלה הביא לארגנטניה אנשים בני בליעל ההולכים בשרירות לבם. אך עתה ישנם שם אכרים ישרים. ואם יוכחו הכל, כי היהודים

מכשרים לעבודת האדמה יעשו גם ברוסיא לעובדי אדמה והעקר הוא להוציא יהודים רבים מרוסיא. על זה ענה הרצל: מי הגיד לך, כי אין אני רוצה בנדירה משם? אני אלך אל סיסר אשכנזי הוא יבינני, כי הוא חנך להכין ענינים גדולים. לו אני: תנה לנו ללכת, זרים אנחנו פה, לא נוכל להרים ראש, נסעה נא, אני אראך את הדרך, והאופן. שבהם נוכל לצאת. שלא נגרום הפסד סוציאלי, שלא ישאר אחרינו מקום ריק. על שאלת הירש, מאין יקח את דכסף, להוציא את היהודים, ענה הרצל: אקחה מלוה לאומית של עשרה מיליארדי מארס. ע"ז הירש: חלום! העשירים לא יתנו לך מאומה. המה רעים. אינם שמים לכם לעני הדלים. — הרצל: כסוציאלי-ליסט אתה מדבר, אדוני הבארון! — הירש: אמנם סר ציאליסט אני. נכון אני לתת את הכל. אם יעשו גם אחרים כן. זו אינה שיהתנו האחרונה, מדי באי הלום אתן לך אות חיים. — אלו חי בארון הירש היה איסא כל הוננו קדוש לישועת היהודים בעצת הרצל. לאסוננו מתו שניהם בדמי ימיהם כתרם כלו עבודתם הגדולה.

מיליוני רותשילד. מלבד עשרים המיליונים, שהקדיש המנוח ליסוד בית מרפא כחולי עצבים על ידי אנטיסמיטי וויין ומלבד ארבעים אלף כתר, לחלק לעניי אנטיסמיטים, הניח גם שני מיליוני כתר למוסדות שונים כוויין. פקידיו (הבארון נתנאל רותשילד לא מנה מעולם ממונים יהודים על נכסיו כריאס נוצרים) יקבלו שכרם כל ימי חייהם. את גנות הביתן שלו, שאין דוגמתם בכל העולם ומקצו חבל יבאו לראות את פלאידם, הקדיש להנות ודצלד כוויין. כל מוסדות הצדקה. שתמכם בחיו יקבלו את התמיכות מעזובנו גם עתה. — פעם היה לו סכסוך עם אחי הקיסר, הארכי-דוכס המנוח קארל-לודוויג. דאחרון כסח לרכנס אל גנות רותשילד עד המצפה הנבונה. הגנן לא נתן לו להכנס. כי נצטווה, שלא לתת רשות לשום אדם, יהי מי שיהיה, להכנס. כאשר בנה לו רותשילד ארמון סין ברייכענאו סמוך לנחלת הא"ד קארל לודוויג, שלא ארב את היהודים ולא הבדיל בין ר' יהודי. אחר, צוה הא"ד את עבדיו להשתרל להציע דר', למען יעזב את שכנותו. כשמוע ר' אמר בספצו: הוד מלכותו יעזב את המקום קודם ל'. וימחר ויקדש את כל נחלתו ברייכענאו, לעשותו למקום מרפא לחולי הריאה. ויחר לא"ד ולכבודו ערערו כל יושבי המקום על מעשה רותשילד ויהי מכרח לבטל את ההקדש. אבל לא נהנה עוד מנחלתו זו, כי הקדישה לפקידו צבא חולים וזקנים וגם את חולי הריאה לא קפה. כי הסדיש להם מחיר הנחלה בכסף וכו יסרו מקום מרפא לחולי ריאה כאלאנד.

נשואי הדת. נשואין בדת ישראל ולא כחסי הממשלה הם ממשול גדול לכך יהודי בדרך חיו. ממשול כזה היה ליהושע מרדכי גאלדהארד מבראדי. היושב זה י"ח שנה כוויין, כדרשו מאת המאניסטרט זכות אורח כוויין ככח התעודות הדרושות, נדחתה בפשתו כמעט, כי בתעודת לרתו כתוב שם אמו גיטל וואלפשמייך, נשואיה עם אביו היו כפי הנראה רק נשואין בדת משה ואין בנה יורש זכיות אביו ואפשר שקא היתה לאמו זכות אורח כאוסטריא. המחאה אצל נציבות דמדינה לא הועילה. אך המראה אצל המניסטריום הועילה. אז ערכה עדת וויין מחאה על פסק המניסטריום אל בית-הדין. אשר על הגהנת דמדינה והוא הכריע-עתה לטובת היהודי כמעט, כי ע"פ חוק משנת 1863 מעידה תעודת האזרחות (היימאט-שיין). כי בעליה הוא אזרח אוסטריא בכל אופן ואחרי שערדת וויין אינה יכולה להביא ראיה. כי לאמו של גאלדהארד לא היתה זכות אזרח, אינה יכולה לערער על תעודת האזרחות שלו. כי כרי ושמא כרי עדיף.

ציר האפיפיור בשביל יהודי. כבורפסט מעיר תהרון מכתב, שבא מבית ציר האפיפיור כוויין אל הכהנים הקתולים במחוז טעטשע, להשתרל בכל יכלתם לבחור במקום ציר מועצת הממלכה גראף סענלעוויטש הנהג בדועל. את הד"ר דעמעני ממפלגת כנאפי. מפלגת קאשוט הקימה קנדירט אחר. הכל מתמיהים על זה. כי הד"ר דעמעני הוא יהודי.

הרג כווארשא גם כווארשא קמו אנשי צבא על היהודים להכותם. יהודים אחרים נהרגו. פרטי הדבר אינם נודעים, רק זאת נודע, כי שופט דשלוש של הממשלה מבץ בביתו ביום 31 במאי את כל פקידו הצבא ופקידו

הממשלה ויחלימו להסית את הצבא היהודים ומשם יצאה הרעה אל בריסק ומינסק. השוד בבריסק, המלגרה, שבאה בשבוע שעבר מברלין על אדות כ"ח יהודים הרונים בבריסק, היתה כדויה; אבל שוד נורא היה שם ביהודים, פקירי הממשלה וכמרים הסיתו את אנשי הצבא להרוג ביהודים בלי חמלה. ימים אחדים לפני שבועות וימים אחדים אחרי שבועות שדרו את החניות והשוטרים ופקירי הצבא עזרו על ידיהם. כאשר בקשו יהודים להגין על בני עמם ירו עליהם. רבים מהם נפצעו קשה ואחד נהרג. הנציג הכמיה, כי יגן על היהודים ולא הגין. המהומה היתה נוראה, רבים התחבאו במרתפים, אחרים ברחו במסעי, בתים רבים נשדו וחלונות התפוצצו.

הזוכה במינסק. בראות התקפים ברוסיא, כי היהודים עומדים על נפשם. באשר יסיתו בהם בני בליעל פשוטים, החלימו להסית בהם את הצבא. עתה כל עזרה אי אפשרית. כאשר שלחו אנשי הצבא במינסק ידיהם ברכוש היהודים ואלה התחילו להגן על הונם, ירו שוטרים על היהודים, פצועים רבים נפלו. אהרן פעסין, אני משפחה, נפל חלל ואת מ' פאליאקוב סחבו אל בית השוטרים ושם הכווו מכות אכזריות עד שנפח נפשו מתוך יסוריו ובעתון של הממשלה הודיעו, שמת בשבץ הלב, הנתוח הראה, כי מת מן המכות שהכווהו. שני ילדים יהודים רומשו בחוץ וימותו, כי מניקותיהם הנוצריות הניחום שם במהומה. בשער בית מועצת העיר מצאו הקוזאים את דופא'השנים היהודי חורגין ויכווה מכות רצח ויסחבוהו אל בית השוטרים בלי כל עון ולמען הצדיק מעשיהם הנישו נגדו כתב אשמה. בי התקומם נגד הצבא. ככה הכו כל יהודי, שמצאו בחוץ. עתוני האנטיסמיטים וסובנות הממשלה מודיעים, כי היהודים עשו פרעות בקוזקים.

נגול משפט. בפטרבורג התקבצו כל היהודים ביום ו' שעבר בביהכ"נ תחת יד הבארץ הורץ גינצבורג ויתמרמו על חפץ הממשלה למנוע מאת ששה מיליוני היהודים את זכות הבחירה ואת זכות השתתפותם בפרלמנט הרוסי. האספה החליטה, לשלוח אל הממשלה ספר זכרון ולהעיר, כי בגול המשפט הזה תוסף אש המרידה להתלקח בפלכי המערב. היהודים דורשים מאת כל פנות העם הרוסי, לצעוק חמם על הרשעה הזאת.

כבוד סופר עברי. השלטן התורקי כנר באות הכבוד הגבוה נושאן-מנידה מדרגה הרביעית את סופרנו הנכבד הרה"ח מו"ה מענדל קרעמער מירושלם. יהי ה' עמו ויעל!

מארץ ישראל. לארץ ישראל נמלטו, למרות אסור הכניסה פליטים מרוסיא והם מוצאים עבודה במושבות תחת הערבים, שנלחשו למלחמה בערב. — במתולה, טוישבה יהודית סמוכה למקום העיר דן בקצה צפון א"י, ריב תמידי בין היהודים והערבים המשינים גבולם. — בית הספר לנערות ביפו עולה כפורחת. מספר התלמידות כשלוש מאות. גם נהיילדים מצליח. שני מוסדות החנוך האלה מביאים רבה לאחינו ביפו.

מושבות ליהודים בקובא. על חפץ ממשלת סובא באיי אמריקה להכניס אלף בית-אנך יהודים, לדוגמא לארצה ולהושיבם במקומות החרשת, נענו הרבה יהודים ברומניא. בכורסטנסוד ועד, לאסוף את שמות היהודים הרוצים לנסוע שמה. כבאילא נכונים ר"נ בתי אכות לנסוע. גולי היהודים באמריקה, בשנה האחרונה נבנסו לאמריקה תשעים אלף גולים יהודים. מהם כמ"ה אלף נשארו בעיר ניויורק עצמה והמה שם ברעה גדולה. מפני לחץ המעונות ושיבת הצפ"ה קשה להם למצוא פרנסתם. חברת "בני ברית" קבלה על עצמה להושיע לאמללים האלה. לבקש להם מקום לשבת ועבודה והיא פונה אל כל הנדיבים, לעזור לה בזה.

מלחמה על אדות יהודי. בעיר קאזא-בלאנסא כמארקא נכנס חולה ושכור אל חנות יהודי ויחרסוהו. היהודי הדף את הנכרי וזה נפל ולא הוסיף קום. והקול נשמע בעיר כי יהודי הרג מחמדי ויתקבצו כל המחמדים מן העיר וסביכותיה, להכות את היהודים ולבוז רכושם. ויושבי כפר אחר, שונאי המחמדים בעיר הזאת, נקבצו גם הם, כי השתמשו בשעת הכשר, להלחם בשונאיהם. ותהי מלחמה קשה בכלי נשק וחללים נפלו משני הצדדים עד שבא חיל השלטן ויך את יושבי העיר ויהרג רבים

מהם. כסוף עשה הפחה שלום בין הנלחמים ויתן למורדים מאתים דורים כפר וישקטו. והיהודים נחבאו בשעת המלחמה, שרק בגללה נצלו מהרג ואכזרין.

מן הלויית: בעריש: תן לי נרבה בשביל עני הנגן. ווא לוויש: לא אתן. בעריש: לא תאבל מן הלויית. ווא לוויש: מדוע? בעריש: תן לי נרבה ואני לך. וואלוויש נתן ובעריש הניד מעמו: מי שנמנע מן הצדקה, כאשר ימית ישאלו מה הניח אחריו? בסף, ומה לקח עמו? הקדחת, מי שיש לו קדחת אסור לו לאבל דנים. אבל מי שניתן צדקה יאמר: שקח עמו מעשים טובים והניח פה את הקדחת.

משה הספרות והמדעים.

ספרים שבאו לבית המערכת.

שם הגדולים השלם מאת חיד"א. עם הגהות רבות ויקרות באריבות בשם "שארית ציון" ובקצה בשם "מנחם ציון" ונוספו שמות הגדולים, שנשמטו ע"י המחבר ו"ל וביחוד שמות גדולי קראקא, שבאו בקונטרס מיוחד "פלטת סופרים". גם נוספו תולדות המחבר בקונטרס "תו חיים". בל אלה חבר יחד הרב מו"ה מנחם מאנדל קרענגיל מקראקא. בדפוס שאול חנני' דייטשער. קראקא, תרס"ה. אקטאו גדול. הספר הזה ראוי להמצא בבית כל יהודי.

תולדות היהודים מן העת הקדמונה עד הדרות האחרונים. תבנו ע"פ המקורות הראשונים ע"י ד"ר ה. גרין, נעתקו לעברית ע"י נ. סוקולוב, ווארשא, בדפוס "הצפירה". אקטאו גדול. יצאה לאור החיברת העשירית.

קובץ ספורים לבני הנעורים מאת אברהם דייזין. ווארשא, תרס"ה, הוצאת "האור". אקטאו קטן, 68 עמוד.

כה יאמר. סדר אלפא ביתא, ללמד לילדי ישרון לקרא עברית במרוצה ובזמן קצר עפ"י אופן חדש. ול הורות נתן למלמדו דרדקי הרך ללבו בה, לחנך את הילדים מעט מעט בהורה ובמצוה. עם חומש דרדקי, הוא התחלה כל פרשה ופרשה, לחנך בהם בני הנעורים המתחילים ללמוד חומש בשנה הראשונה. נערך ומסודר ע"י אחד הגבאים דח"ק ת"ת בקראקא (הרב החסיד ר' מאיר ראפאפארט). הספר נתן במתנה לח" ת"ת. קראקא, בדפוס שאול חנני' דייטשער. — ררך הלימוד בספר הזה הוא הרך דמקובל אצל המלמדים בהקלות קמנות בסדר הלימוד, ועקר התועלת הוא, שלא יצטרכו הנערים לקרוע סדורים וחומשים שלמים, רק יחונכו בחוברת הזאת, שמחירה רק 30 הלר עד שיתחילו ללמוד יותר מן הפרשה הראשונה של כל סדרה. וזוהי באמת תועלת גדולה לבל אב. אלו בתב המחבר את ההערות בשפת יהודית היתה גם תועלת למלמדים; הערות כתובות עברית לא יבינו כלם.

הגה אריה. דרוש הלכה ואגדה, אשר בשרתי צדק כקהל רב, לרגלי עלותי על כסא כבוד אבותי הנאונים נ"ע לכהן פאר הרבנות בק"ק סמינסלאב בביהכ"נ הגדול שם בש"ק פ' נשא תרס"ד. הק' אריה ליבש הלוי איש הורוויץ. דראהביטש, בדפוס א. ה. זופניק, תרס"ד.

נשמת אדם. ענטהאלט אין אלפאבעטישער ארדנונג אונד רייהענפאלגע 22 פרקים משניות אין העבר' אורמעקסט, פונקטירט, נעבסט איינער לייכט פערשמאנדליכער ריינען יידיש-דייטשען איבערזעצונג אונד ערקלערארען אנמערקונגען, דאמיט עם יעדעס די מעגליכקייט געגעבען ווערדע אס יאהרצייטסטאנע זעלבער משניות צו לערנען. אנהאנג: דיני קדיש ויא"צ. בעארבייטעט פאן S. Klein, Rabbiner M. Keresztes Bih. Ungarn.

אהל יצחק. מ"ע חדשי לפלפול והלבה אגדה וחקירה מנאוני הדור, ערוך ע"י יצחק קליין מו"ץ בסאטמאר.

שארות לאמיות. העומדות ברום עולם היהדות והיהודים מאת דר. לואיס א. אלבסנדר. חוברת ראשונה, ציונות, התבוללות אוגדה. תרס"ה, ניו-יורק. המחבר נלחם ברעיון אוגדה בתור המצאת המתבוללים ומתקוטט את הציונים התומכים בדי שונאינו.

Zwischen zwei Stühlen. Nachruf zu Delitzsch' Babel und Bibel. Vortrag gehalten am 9 März 1905 im Israel. Wissenschaftl. Verein zu Altona von Ahron Marcus. Altona 1905. ר' אהרן מארקוס, חסיד גליצי בכל פרטין, כשהוא יוצא לאשכנז, לדרוש בפני אחינו המשבילים שם, כבוד גדול הוא עושה לאחיו בני גליציא, בי אחינו באשכנז לא הסכימו לראות ביהודי

גליצי רק רוכל או נוכל וכו' המה רואים חכם תלמודי מלומד גדול, כקי ככל לשונות אירופה וכלל הספרות החרשה ומשתמש בחכמה ובחריפות שכלן, לא לסתור דברי תורה ולהעמיד הכל על החמר, בכל חכמי זמננו ואף לא לעיל פולא בקופא דכחמא כבלפול הלבתי של מבלי העולם בין רבני גליציא, בי אם להגן על התורה ועל ספרי קדמונים מפני נכלי חוקרי הנוצרים, הזוממים לחלל את דברי התורה והנביאים, למען יסתרו בזה את יסודות הרב הנוצרות והעונות חכמתו הגליצי הזה חוקים ומוכחים כל כך עד שעלינו להצטער באמת על אשר לא ישמע דבריו באזני כל אלה, שנתפש לככם במענות צוררינו בדליטש וחבריו. אבל עוד יותר יש לנו להצטער על אשר איננו משמיע דברי חכמתו גם באזני אחיו בגליציא, המשפיקים בדברי "חכמתם" של רבנים, שאינם יודעים משוב העולם כלום ושל לבלרלים בארגנם של החסידים, בורים גמורים ופתאים להרע. חכם חסיד בזה, אלו הפץ להיות רבם של החסידים או עכ"פ סופרם, היה מראה פני יהודי גליציא שונה מאשר הם עתה. אבל ר' אהרן מארקוס אחוז במנהג חסידות, לבלתי כתוב עברית, בי אם בלשונות הגוים... והוא איננו מתבולל.

Der Zionismus im Geiste des Judentums von Elias Friedmann Vag-Ujhely—Ungarn Trencsen, 1905. הספר הזה הוא המוב בכל הספרים והמאמרים, שנכתבו ברוח המזרחי וחבל שלא נכתב בשפת עבר. על כל ציוני נאמן לרת לקרוא בספר הזה ולהתר לקרוא לאחרים, כי לוקח לבבות הוא בדבריו המחובטים, שיצאו מן הלב.

מעשה בראשית. ידיעה מרעישה באה מלונדן, אשר אם תתאמת עתידה כל חכמת הטבע לכל בקרוב פנים חדשות. הפרופסור דזשאן בוטלר-בורס מן הלאבור-טרוים בקמברידז נסה ימים רבים להניש קנה, שבו מעט ראדיום, אל מרק של בשר, שהומתו בו כל הבקטריים ויצאו, כי הראדיום כרא בו יצורים חדשים זעירים, שיש בהם תכונת בעדי חיים לגדל ולפרות ולרכות. החוקר אומר על זה: אם בחינותי ופחיות החכמים, שברקו את מעשי נכונות יחן, אז הן מתאימות עם כאור הרברט ספנסר על החיים.

ארגו מכתבים.

J. W. רשב"י היה מתלמידי ר' עקיבא, שזכרם מתבאלים בספירה וחוננים בל"ג בע"א, אף שהי מתלמידיו האחרונים. (8 אינם בתלמוד. 4) סקא צל הוא משובש מן סגאטל. שטר יים שוה לשטריוף ושטרעם = מצנפת מוקצה פס של עור ומוה שטריופל, שלא טענש מש יש לשער, שהיה שמש מיוחד, לאסוף את השאלענט (חמין של שבת) אל האופה בערב שבת. גראו (ולא גריון) היא מלה צרפתית, שהוראתה דבר גס, עכוד או שמן וגם הוראתה: שבוש בכמין האותיות. פאר ר"ע אולי מצרפתית parvenu = אדם שפל, שהגיע לגדולה; מאבל שאין בו בשר או הלב הוא שפל. טיק ערין מאשכנזית: דוקען=בייגען, ביקען. ספרים לחקירת הורגון אינם עיד. — מצ"ל: כשמו בוויילנא התתימה בחו"ל רק לרבע 2.26 רובל. — לא א"ה ששלחו מכתבים לכבוד קנידטשים או רבנים וכדומה: אין מקום בגליון לאלה

השולחים נרבה. לקופה הלאומית בעד ברכת מו"ז עליהם לשלם לנו גם מהיר ההדפסה חצי כתר. בלי מחיר לא נדפס.

ברכה מו"ז מלאה עמים רמוני אהבה ופרחי ששון ע"י ראש החתן החריף ושנון מאד נעלה מר מנחם מענדל עקשמיין מרישא ליום באו תחת צל אפריון את בת הה"ג המפואר וכו' ר' שמחה שלום סאָבעל נ"י מסאָנאָק. יהי כבוד ה' חופף עלי זה הצמד, בי ישגשגו והיו לכרם חמד ואורם באור נגה המיד יורח והוריהם יראו וישמחו בכרכת אוהבו. מענדל פאָמאָשער.

מקרב ולב עמוק אביע ברכת מו"ז לרעי מר מענדל עקשמיין לחתונתו. אברהם שפירא מרישא. ברגשי ידידות אביע את ברכתי לחברו מר מענדל עקשמיין בן דודי הגביר מו"ה מרדכי עקשמיין ליום חתונתו, שהיתה ביום ה' בשבוע הזה עם בת הגביר מו"ה שמחה שלום סאָבעל מסאָנאָק. מענדל קארפא מרישא.

בלב מלא רגש אכרך בכרכת מו"ז את רעי מר מנחם מענדל עקשמיין מרישא לחתונתו עם בת הגביר מו"ה שמחה שלום סאָבעל מסאָנאָק. יוסף מהאלער.

הננו מברכים את המחוננים מר מרדכי עקשמיין ומר שלום סאָבעל לחתונת בניהם. יהי דרכם בעולם צלחה! המערכת. הנני מכרך את גיסי מר מרדכי פֿריימאן ליום חתונתו שהיתה ביום א' שבוע זה עם גיסתו מרת עלא פייל. הנני מברך בכרכת מו"ז את רעי מנוער מר מרדכי פֿריימאן לחתונתו שהיתה ביום א' שבוע זה עם מרת עלא פייל. שמעון הערצאנ.

מקרב ולב ונפש אביע ברכת מו"מ לידידי
 היקר מר משה קאלטער מסענדזשאווא לארוסו
 עם מרת שיינרל לעוו מהאמשעב. צבי מויב.
 בלב מלא גיל נביע ברכת מו"מ לכלילת ידיד
 נפשנו וחברנו מר שמעון סג"ל אבערדאס עם בת
 הרב הגביר מו"מ מנחם מענדל נאטאנזאהן מסאמבור
 ישן. שמעון הכהן ראפאפארט, ליפא געלדווערט.

באד גראפענבערג.

היערמיט ערלויבע איך מיר דען פ. מ. קור-
 גאסטען אנצוצייגען, דאסס איך מיר אס 25 מאי ל. י.
 אים באד גראפענבערג, אין דער עבען ניו רענאווייר-
 מען ווילא, "אויסטריא", איינע שמערענג כשרה רעס-
 טויראציאן מיט אלעס קאמפארט איינריכטע, פערבונגען
 מיט איינעס הערליכען גארטען. איך האבע איינען
 קראקויער שו"ב אנגעשמעלט אונד קענען אויך
 המהדרין פון המהדרין זיך אויף מיינע כשרה קיכע
 פערלאסען. פיר גוטע אונד שמאקהאפטע שפייזע
 בעסטענס געזארגט.

F. Grünbaum. »Villa Austria« Gräfenberg
 (Oesterr. Schlesien).

ברגשי כבוד ויקר מקרב לב ונפש אביע כרכת
 מו"מ לידידי מר מנחם מענדל זיידען מראפטישין
 לחתונתו עם מרת מאכע בת הגביר מו"מ מרדכי
 שטיין מהוסאקוב. יוסף אלימלך ראזענבוים.
 הנני מברך מברכת מו"מ את ידידי מר מנחם
 מענדל זיידען מראפטישין לחתונתו, שהיתה ביום ד'
 שבוע זה בהוסאקוב. נתן וואהרהאפטיג מראפטישין.
 מעמק לבי אני מברך את הר"ר המליץ בן דודי
 מר מאיר הירש געל בארד ציוני נאמן לחתונתו
 עם מרה אנה ראזענבוים מקאלאמייא.
 שלמה העללער מהאראדענקא.

אהכבד ואתענג לברך בברכת מו"מ את רעי
 מנוער החריף והמשכיל מר חיים מרדכי לאש מניעמירוב
 לחתונתו עם מרת ברכה וואלף מאשפצין.
 שמחה קלינגער.

ברגשי ידידות ויקר הנני מביע בזה ברכת מו"מ
 לרעי מר שמעון אבערדאס מפרנוב לנשואיו עם בת
 מר מענדל נאטאנזאהן מסאמבור ישן.
 משה בלומענקראנץ.

מעמקי לבבנו הננו מברכים ברכת מו"מ את
 מר שמואל אברהם לחתונתו עם מרת יוכבד
 שפרינגער ביום א' שבוע הבע"ל בקראקא.
 יוסף ליכט, קלמן הירש מברואסטעק.

מעמק לבי אגיש ברכת מו"מ לש"ב הר"ר שמעון
 יוסף פיייל מקראקא לחתונה בתו מרת עלא עם מר
 מרדכי פריימאן. מחיר המלגום הקדשתי לקה"ל
 חצי כתר. פינחס יצחק זעלינגער מרישא.
 מעמק לבי אגיש ברכתי לש"ב מו"מ שמעון
 יוסף פיייל מקראקא לחתונה בתו מרת עלא עם מר
 מרדכי פריימאן, מחיר המלגומה הקדשתי לקה"ל
 חצי כתר. צבי זעלינגער מרישא.

ברגשי גיל ואהבה נאמנה מברכים בזה את
 ידיד נפשם מר צבי מויב מדעמביצא לנשואיו את
 מרת יומא בת מר פישל דוד קרינגער מרוזלא.
 שלום וואלוויק ורעיותו.

מעמקי לבי אברך בברכת מו"מ את דודי מר
 צבי מויב מדעמביצא לחתונתו עם מרת יומא בת
 מו"מ פישל דוד קרינגער מראוראל.
 חיים אפרים מויב מדעמביץ.

מקרב לבי ונפש אברך את ידידי הנאמן מר
 צבי מויב לחתונתו עם מרת יומא קרינגער מרוזול.
 כי ברכת ישיעל דרך חייהם תופיע. ראובן געווירץ.
 הנני מברך בברכת מו"מ את ידידי הגביר מר
 אהרן זיידען בראפטישין לחתונה בנו מר מנחם
 מענדל נ"י ולבכורו אני נורב חצי כתר לקה"ל.
 שלום ראזענבוים.

האנצערט-גראמאפא אונד פאנאגראף.

דיעזע איסוואהל פאן יודישען אונד העבראישען
 פלאטטען אונד וואלצען נור אין אונטערזייכענעס
 ספעציאלהייט צו בעציעהען. עכטער קאנצערט-גראמ-
 מאפאן מיט 10 פלאטטען גראמטום, נור 85 ל. 5.
 קאנצערט פאנאגראף מיט 5 וואלצען
 גראמטום נור 8 ל. 5 פרייזקוראנטע גראמטום אונד
 פראנקע ערסטעס ספעציאלהייט פאן עכטען גראמטום-
 פאנען אונד פאנאגראפען ען גראם עט ען דעטאיל.
Josef Wechsler, Krakau und Warschau.
 (in Krakau Grodgate 71).

גערעגענהייטסמדיה!

42 שטיק קלאריא זירבערשטע 6 פל.

דורך גראסמען קראך איינער לאנדאנער זילבער-פאבריק ווארדע בלע
 אויפטראנט, פאלגענדע 42 שטיק קלאריא-זילבערשטע א 6 פל. פער גאנצע
 גארניטור אויך אן פרוואטארע צו פערקויפען. דאס מאטעריאל איזט גארנאמירט
 דורך אונד דורך ווייס, וועלבעס אין 20 יאהרען אונד ווייטער פאן עכטעס
 זילבער ניכט צו אונטערשיידען איזט. זאלכע גארניטור קאסטעטע ביו יעצט
 מעהר אלס 3-מאל זאפעל, דיא גארניטור ענטהעלט:

- 6 גאבעל אויס קלאריא-זילבער
- 6 לעפפעל
- 6 מעסער מיט פייער ענגל. קלינגע
- 12 קאפפעלעפעל אויס קלאריא-זילבער
- 6 דעסערטמעסער מיט פייער ענגל. קלינגע.
- 6 גאבעל " " " "

דיעזע 42 שטיק צוזאמען קאסטען בלאס 6 פל. פערפליכטע מיך אויך
 פאלס ניכט בעוואונדערונגסוויירדיג איזט, דען געזאלטען בעטראג צו רע-
 טירנירען. פערזאנדט געגען פארהערזענדונג דעם בעטראגעס אדער נאכנאהמע
 דורך אליינעקרייפער

Ch. Kapelus, Krakau.

Zeczywiście najlepszym ze wszystkich dotychczas do prania bielizny lnienej
 bawełnianej używanych środków jak mydło, soda, proszek e est
 Schicht'a nowo wynaleziony

**Ekstrakt do prania i namaczania
 Marka
 „Pochwała gospodyń“**

Zalety:

1. Skróca do połowy czas potrzebny do prania.
2. Zmniejsza robotę do czwartej części.
3. Używanie sody staje się zbędny.
4. Bielizna jest czystsza.
5. Jest dla rąk jakoteż dla bielizny zupełnie nieszkodliwy zaco ręczy podpisana firma.
6. Jest tańszy przez swą nadzwyczajną wydajność od wszystkich innych środków do prania.

Po jednej próbie okazuje się powyższy ekstrakt dla każdej gospodyni i praczki niezbędnym.

Wszędzie do nabycia.

Gesamt-Activen 153 Millionen Kronen Versicherungsstand 463 Millionen Kronen.

NEWYORKER GERMANIA

Lebens-Versicherungs-Gesellschaft
General-Agent: Ascher Bannet, Krakau, Diefelsg. 49.
 Der ganze Reingewinn wird an die Versicherten verteilt. —
 Dividenden-Bezug vom zweiten Versicherungsjahre ab.
 Unanfechtbare Polizzen. — Kriegsversicherung ohne Zusatzprämie.
 Agenten werden gegen gute Provision aufgenommen.

וויכטיג פיר יודישע פרויען.

איך ערצייגע דיא אנערקאנט מואדערנסמען אונד דויערהאפטעסמען
 פערקיען אויס עכטעס האאר צו ביליגען פרויען. ווער איינע גוטע

קראקויער פעריהע (שיימעל)

ווינשט, זענדע איינע האארפראכע אן מיינע קאנצעסיאנרמע פירמא אונד ווירד
 פיר סאלידע אונד פראמפטע אויספירונג גארנאמירט. אויך רעפארטורען
 ווערען אויפגענאכטען. פערזאנר נאך דער פראווינץ געגען אנגאבע אונד
 נאכנאהמע.

E. Katz Krakau, Krakaugasse 39.

Nur fl. 3.50

Ein **Weltwunder**

bildet schon seit Jahren unsere

berühmte

HERREN-PRACHTGARNITUR

bestehend aus 30 Stück prachtvollen und praktischen Gegenständen samt einer echten Anker-System-
 Roskopffuhr, und zwar:

1 echte Anker-System-Roskopffuhr, genau gehend	1 Barbürstel, sehr gut, mit schönem Etui.
1 feine Golddouble-Panzerkette oder feine prima
Massiv-Nickelkette mit Kompass.	1 Bartwische, vorzügliche Sorte.
1 Futteral zur Anker-System-Roskopffuhr.	1 Taschmesser mit Zelluloidtschale, mit Zahn-
stocher, Ohrlöffel und Nagelputzer.
1 Golddouble-Fingerring, neueste Façon, mit
imitierten Brillanten.	1 Patent-Krawattenhalter aus Nickel.
2 Golddouble-Manchettenknöpfe, bleiben immer
neu.	1 hocheleg. Krawattennadel, Façongold.
3 Brustknöpfe, Chemisetten.	1 Kronen-Geldbörse aus Leder.
3 Patent Umlegkragenknöpfe.	1 Wiener Nickelkrayon mit Federhalter etc.
1 Seidenkrawatte, licht oder dunkel.	1 Zigarrenspitze, echt Meerschäum, schön an-
rauchend.
1 Notizbuch, sehr schön und praktisch.	1 Zigarrentasche aus Lederimitation mit Sportbild
1 Schreibkassette, enthaltend 30 prakt. Gegen-
stände: Briefpapier, Couverts, Federstiel,
Löschblatt etc.	1 vorzügliche Hauspeife samt Rohr.
1 Toilettetaschenpiegel mit gutem Kamin.	1 Aschenschale, schön bemalt.
	1 praktisches Taschen-Feuerzeug.
	1 Zigarrenabschneider aus Nickel.
	1 Geduldspiel, sehr interessant.

Alle diese 30 prachtvollen Schmuckgegenstände samt der genau gehenden
 echten Anker-System-Roskopffuhr sind mehr als das Doppelte wert und
 kosten nur **fl. 3.50**

Die reelle und solide Bedienung der P. T. Kunden beweisen die vielen, täglich einlan-
 fenden Anerkennungs- und Nachbestellungsschreiben. Einige Auszüge über die Zufriedenheit
 der Glaubensgenossen:

- 1) Wirklich bewundernswert sind Ihre Garnituren, bitte gefl. noch 2 Garnituren unter
N. N. zu senden. Achtend Rabbiner M. Hager, Borsó Ung.
- 2) Bin mit Ihrer Sendung sehr zufrieden und senden Sie für meinen Bruder an meine
Adresse auch 1 Garnitur unter Nachnahme. Hochachtend N. J. Kamionker, Restaurateur, Nachod Böhmen.

Gegen Nachnahme oder Vorherkasseneendung zu beziehen durch das

Warenhaus Ch Kapelus, Krakau-S

Du

wirst für die Hautpflege, speziell um Sommersprossen zu vertreiben und eine zarte Gesichtsfarbe zu erlangen, nie eine bessere u. wirksamere medizinische Seife finden, als die allbewährte

Bergmann's Lilienmilchseife (Marke: 2 Bergmänner)

Bergmann & Co., Tetschen a/E. Vorrätig à Stück 80 Heller in den meisten Apotheken, Droguerien Parfümerien und Friseurgeschäften.

בעור ימים יצא ראוי הספר

שירי ציון

ואלה אשר שלהו מזרו יאבי בטיבם לחנות, כי יראונו לבנו משמינו הכרפים וכאימרו נתאחה הדפסה.

חברה "ציון" נאדרורנא.

וויכטיג פיר זאממערפרישער

איין הויז אין Milówka, כאהנסמא-ציון ביי סאיבוש געאיינגעט פיר 2 פאר-טייען (א 2 צימער עט קיכע), זעהר גוטע געבירגסלופט, לעכענסמיטעל, אויך געפליענעל ביליג, עטוואס איינריכטונג היעצו, צו פרטימען. אויסקונפט ביי דער אדמיניסטראציען.

באר

צו קאמפערירען מיין באר זוכע איך איינע סעפראן אונד איינע אלט. ביידע מיססען זיין סאליסמען, ווי אויך מוזיקאליש. געהאלט 15 קראנען פיר יע אינען מאנאטריך זאמט קאסט עט קוואר-טיער, אויסער נעבענאיינקאמען.

Moses Schor Obercantor, Kraków Plac nowy 8.

ROSEN-PAPRIKA

Szegediner 1-a süß garantiert, echt, anerkannt vorzügliche Qualität. Eigene Fächsung per Kg. um 5 Kronen Versand unter Nachnahme von 1 Kg. aufwärts postportofrei.

Versandgeschäft von allerlei Landesprodukten HAUPT A. RUDOLF Budapest (Ungarn) VII. Ovodagasse 22.

פרנסה בכבוד!

ימצא כל איש בכל מקום שהוא, כי יקנה לבחינה אלמוגים מזויפים (Corallen) שאין להכירם נגד האמתיים כמלא נימא. רק המחיר יפריד ביניהם. תחת 200 כתרין ישולם רק חצי כתר, בעד סך מצער 20-30 כתרין נאבנאחמע ישולם לבחינה מחורה עדוכה ומסודרת למבירה מכל המינים, והמקבלה יראה שבר טוב בעמל, כי יקפצו עליו הרבה זבני, וירבה עמו פרות, כי יפנה ישר למוציאיהם ומכיאיהם.

Em. Maierdorf Celluloidw. Podgórze Austria.

הכסף יושב לבעליו בעניו. אם לא תיטב הסחורה.

Wyd.: | Naffali Hof. | S. M. Lazer.

Odpo wiedzialny Redaktor: S. M. Lazer Drukiem S. L. Deutschera w Podgórzu.

Advertisement for 'Kobierkener' featuring 'Du' and 'איך איינע לייכטסאסליכע מעטהאדע'.

Advertisement for 'Achtal' featuring 'איין פאלשטענדיגער ערוואסן פיר בוטמער אונד שמאלץ'.

Advertisement for 'K. Seidenfrau, Wieliczka' featuring 'פיר גאליציען'.

Advertisement for 'WYSOWA' featuring 'מעין הישועה'.

Advertisement for 'Dr. M. Jung, Rabbiner' featuring 'גימנוזיום עברי'.

Advertisement for 'Hotel Londres' featuring 'Krakau, Stradom'.

Advertisement for 'M. AMSTER' featuring 'Krowdrze bei Krakau'.

Advertisement for 'פיר ברוכליידענדע' featuring 'ראדיקאלע הילפע'.